

УДК 81'373.612.2

ДОМІНАНТНІ МЕТАФОРИ ІДІОСТИЛЮ ЮРІЯ КЛЕНА

Вероніка Городецька

*Криворізький державний педагогічний університет
Kryvyi Rih State Pedagogical University
Пр.. Гагаріна, 54, Кривий Ріг, 50086, Україна
forlesson217@gmail.com*

Городецька В. Домінантні метафори ідіостилю Юрія Клена

У статті акцентовано на дискусійному характері сформованих наукових підходів до визначення фундаментальних принципів аналізу метафор. Досліджено метафоричне мовлення українського письменника Юрія Клена як засіб презентації індивідуально-авторської мовної картини світу в аспекті антропоцентричної лінгвістики; наголошено, що метафора є одним з основних засобів моделювання суб'єктивного авторського погляду на життя та його художньої інтерпретації. Проаналізовано бінарну концептуалізацію метафоричної системи поета, типи метафор, способи їх реалізації; доведено, що текст художнього твору може являти собою складну й багатопланову метафору. Запропоновано класифікацію домінантних типів метафор з урахуванням способів їх морфологічного вираження та синтаксичної організації.

Ключові слова: антропологічна лінгвістика, індивідуально-авторська мовна картина світу, метафора, метафорична концептуалізація світу.

Gorodetska V. The dominant metaphors of idiostyle of Yuri Klen

The article is focused on the debatable nature of the formed scientific approaches to understanding the fundamental principles of metaphor analysis, it is determined that the most profound and comprehensive can be considered an anthropological view on problem taking into account cognitive, cultural and linguistic aspects. It is stated that in modern Ukrainian linguistic the issue of functioning of metaphors in journalistic style text on the material of English language, artistic style on the material of German language are covered and a complex approach to understanding the phenomenon on the material of poetic text of Ukrainian language is presented. The issue of learning metaphorical idiosyncrasies of Ukrainian poets, separately Yuri Klen, was overlooked by researches.

It is explored the metaphorical speech of Ukrainian writer Yuri Klen on the material poetry collection "Caravels. In the Footstep of the Conquistadors" as a means of presenting the individual-authorial linguistic picture of the world in the aspect of anthropocentric linguistic; it is emphasized that the metaphor is one of the main means of modeling the author's subjective views of life and his artistic conceptualization.

The binary conceptualization of the poet's metaphorical system, types of metaphors, ways of their realization are analyzed namely: metaphors to denote the spatial continuum; metaphor to denote the temporal continuum; metaphors to denote the psychological state of human; metaphors to denote the realities of the environment, that surrounded a human. It is proved that the text of artistic work can be a complex and multi-layered metaphor. The classification of dominant types of metaphor is offered taking into account the ways of the morphological expression (simple): substantive metaphors, which are word combination with a noun as a core of component are formed according to the model "noun+noun"; substantive metaphors, which are phrases with noun as a core component are formed according to the model "noun+adjective"; "noun+participle" (metaphorical epithets). The types of metaphors according to the method syntactic organization of utterances (deployed metaphors) are distinguished: metaphor – simple sentence; metaphor – simple complicated sentence; metaphor – complex sentence.

Key words: anthropological linguistics, individual-author's linguistic picture of the world, metaphor, metaphorical conceptualization of the world.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими завданнями. Поетичне сприйняття світу письменником вирізняється індивідуальністю й неповторністю. Створена індивідуально-авторська картина світу являє собою презентацію зашифрованого послання читачам. Одним із мовних засобів художньої концептуалізації світу є метафора, що дає змогу через переосмислення реальних речей зануритися у внутрішній світ буття автора, який демонструє свій індивідуальний досвід, суб'єктивну свідомість, гру уяви; підштовхує до пошуків причин "зсувів" об'єктивного, зрозумілого для всіх світосприйняття до суб'єктивного, фантазмагоричного, нестандартного погляду на життя. Метафора відіграє виняткову роль у відображенні внутрішнього світу та думок митця, що прагне передати своє світобачення читачеві непрямым способом, послуговуючись певними мовними засобами. Спроба декодувати інформацію, дійти до суті денотативного значення метафоричних номенів та їх синтаксичних моделей уможливорює різне розуміння метафоричної системи, вичленування лінгвокультурологічних складових художнього мовлення.

В історії лінгвістики сформовано чимало наукових підходів до вивчення метафори, серед яких найбільш відомі представлено фундаментальними працями Ш. Баллі,

О. Веселовського, В. фон Гумбольдта, Г. Пауля, О. Потебні, що спираються на філософське осмислення перенесення значення слова та його ролі в презентації дійсності (Аристотель, Дж. Віко, Е. Кассіреп, Квінтіліан, Цицерон, Ж. Ж. Руссо та ін.). Серед найбільш авторитетних дослідників відповідного явища в мовознавстві ХХ століття можна відзначити таких, як-от: Н. Арутюнова, Л. Балашова, М. Блек, А. Вежбицька, В. Гак, Д. Девідсон, М. Джонсон, Ю. Караулов, Дж. Лакофф, О. Радченко, П. Рікер, А. Річардс, Дж. Серль, Т. Сіماشко, В. Телія, М. Тернер та ін. У вітчизняній лінгвістиці теоретичні основи метафор презентовано у працях М. Дудченка, Л. Одинецької, Л. Пустовіт, А. Чудінова. У лінгвістичній науковій традиції функціонують логіко-філософська, лінгвістична, лінгвокогнітивна, лінгвокультурологічна, семіотична, психологічна та ін. школи метафорології. Найбільш актуальним, на нашу думку, є сформований наприкінці ХХ століття в наукових розвідках Х. Ортега-і-Гассета [Ortega-i-Gasset / Ортега-и-Гассет 1990 : 68–81] теоретичний напрям, згідно з яким метафора стала частиною антропоцентричної парадигми лінгвістичних знань. На думку І. Привалової, “унікальність метафори полягає в тому, що вона може виступати як функціональна одиниця трьох просторів: когнітивного, культурного й лінгвістичного” [Pryvalova / Привалова 2005 : 46].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідники О. Дрібнюк, Є. Которова, Л. Одинецька, Н. Складчикова, В. Харченко та ін. окреслюють багато аспектів зазначеної проблеми, зокрема визначення функцій метафори; її ролі в текстах різних функціональних стилів мовлення; опис семантичних та структурних типів явища тощо. Так, І. Остапчук [Ostapchuk / Остапчук 2016] інтерпретує метафори масмедійного тексту в антропоцентричному, семантико-когнітивному та прагматичному аспектах на матеріалі англійської мови. С. Корінь [Korin / Корінь 2014] здійснила спробу виявлення ролі метафори в німецькомовному художньому дискурсі в єдності когнітивного, прагматичного й мовностилістичного аспектів. Заслужують на увагу наукові розвідки Л. Приблуди [Prybluda / Приблуда 2018], яка вибудувала систему лексико-семантичних, структурно-граматичних і стилістичних властивостей вторинних

номінацій, зокрема й метафоричних, на матеріалі українського прозового мовлення початку ХХІ століття, та Л. Кравець [Kravets / Кравець 2012], що вдало презентувала комплексний аналіз метафор в українських поетичних текстах ХХ століття. Т. Кіс [Kys / Кіс 2001] звернула увагу на лінгвокультурологічний аспект українських метафор, умотивувавши їхнє місце в системі семасіологічних, ономасіологічних, лінгвокогнітивних досліджень та зазначивши, що метафоричні структури української мови відкриті, що дозволяє майстрам поетичного слова експериментувати з мовним матеріалом. На жаль, на сьогодні в українській лінгвістиці недостатньо наукових праць, присвячених системному вивченню метафоричних ідіостилів українських поетів. У цьому аспекті досліджено, наприклад, поетичне мовлення В. Голобородька [Tukha / Тиха 2014], В. Стуса [Oleksenko / Олексенко 2017]. Залишається відкритим питання вивчення структурно-семантичних типів метафор у поетичному мовленні Юрія Клена з урахуванням їх функціонального аспекту, а саме ролі у презентації індивідуально-авторської картини світу.

Мета запропонованої статті – дослідження ролі метафори як одного з основних художньо-зображальних засобів у моделюванні авторського світогляду поета-неокласика Юрія Клена; окреслення індивідуально-авторської картини світу поета через декодування системи різнотипних метафор на матеріалі поетичної збірки “Каравели. У слід конкістадорам”. Зазначена мета зумовила постановку таких завдань: 1) визначити домінантні типи метафор за способом морфологічного вираження стрижневого компонента; 2) проаналізувати особливості синтаксичної організації розгорнутих метафоричних утворень; 3) декодувати індивідуально-авторське сприйняття дійсності шляхом осмислення суб’єктивних оцінок; 4) довести, що поетичний текст являє собою цілісну метафору.

Виклад основного матеріалу. Збірка віршів “Каравели. У слід конкістадорам” Ю. Клена (Прага, 1943. 145 с.) привертає увагу читача складною системою метафоричних перенесень, до яких удається поет. Сама назва збірки є метафоричною, оскільки символ каравел, оспівуваних автором, поетично переосмислено

як плавання людства, еволюцію цивілізації, пошук пересічною людиною, яка прагне вирватися з ланцюгів сірої й брудної буденності, нового романтичного життя, наповненого непересічними подіями і зустрічами, що привнесуть в життя відчуття фарб, насиченості, змін. Поет без будь-яких обмежень послуговується метафорами, які є достатньо звичними для читачів, наприклад: <...> *на роздоріжжі днів / Ще зрадить нас надія марна*; <...> *ще й досі буря трубить нам*. Водночас спостерігаємо й складні, розгорнуті, вишукані метафори, що засвідчують нестандартні приховані перенесення лексичного значення слова і специфічність погляду поета на звичайні події, наприклад: <...> *наметами квітучими рясніє твоїх вишень весняна заметіль*. Це свідчить про те, що письменник вдається до різних форм вираження метафоричних висловлень. Пропонуємо розглянути домінуючі типи метафор за семантичним наповненням іа граматичною структурою.

За семантичними характеристиками метафори в поетичному мовленні Ю. Клена класифіковано як:

I. Метафори на позначення просторового континууму.

II. Метафори на позначення часового континууму.

III. Метафори на позначення психологічного стану людини.

IV. Метафори на позначення реалій довкілля, що оточують людину.

I. Метафори на позначення просторових характеристик можна розподілити на дві групи.

A. Омріяний простір, що асоціюється з позитивними змінами в житті людини, яка шукає пригод; можливістю поринути у феєрію щастя від очікуваного нового, а тому незвіданого, загадкового. В уяві постають екзотичні й недосяжні для європейця місця, що віддалені простором великих безмірних океанів, буремних морів: *І кличе радісний простір. / Співають води у затоці*.

Спостережено бінарність світу поета; його просторове сприйняття чітко розділено на “тут” і “там”. “Тут” – це ланцюги, що фізично й духовно обмежують людину; “там” – це відсутність межі, за яку можна потрапити, оскільки *всесвіт неозорий: І слухаєш, як важко дише море, / І в цвіті бачиш кожне деревце. / Тут – наче серце спіймано в сільце, / А там*

навколо – **всесвіт неозорий**. Поняття “там” як захмарна мрія окреслено такими поняттями:

1) географічні назви: <...> *назустріч бригаантинам / Враз впливали з туманів Фльоріда, Чіле, Аргентина; Десь сонним льотосом дрімав Єгипет / І дихав пахощами у вікно; У тумані осяйний вплив Рим;*

2) архіпелаги: *грона островів, брості островів: В казковий край, під пальми і агави, / Де стигнуть темні грона островів, / Тебе помчала далечню морів / Жадоба золота, пригод і слави; Розквітлі брості островів / Гойдалися на океанах <...>;*

3) астрономічні назви: *Це вам Південний Хрест горів <...>; Над нами теж Молочний Шлях. / Нам теж Персей і Андромеда, / Як символ, світять у віках; Та над безмірністю морів / Завжди горить Зоря Полярна; Тектимо десь крізь віття Сліпучий Оріон.*

Б. Поняття “тут” – це реальний простір буття, який пригнічує буденність. Автор заявляє, що звичайне бездіяльне життя подібне до животіння, дрімоти, які спричиняють відсутність бажань; не дають змоги дихати на повні груди, звільнити серце від тягаря. Це той світ, від якого хочеться втекти, розірвати замкнене кільце, вирватися з полону повної безвиході, опинитися у вирі подій. Просторовий континуум, охоплений дрімотою мрійного дозвілля, що призводить до *прірви відчаю*, окреслено такими поняттями: *Немов важкий і мертвий гад, / Стискало груди їм повітря / Тісних, задушливих кімнат <...>; Не ваблять чаші і вуста, / Дрімота мрійного дозвілля / І сто раз бачені міста: / Мадрид, Толедо і Севілья; Хай позаду шумить в огняне море: / Страшний Содом і проклята Гомора; Навколо гори заступили / Широкий, дальній круговид; Тебе, мов бранку, обступили гори / І полум'ям пашать тобі в лице. / Ти розсуваєш замкнене кільце / У зачаровані, німі простори; Весь мул таверн, барлог, портів, / Що клекотіла ним Біскайя, / Скипів і смерчем полетів / По прірвах щастя і відчаю.*

П. Часовий континуум презентовано метафорами, що переосмислюють такі реальні часові межі: *І хвиля весен чорний намул змиє; І може, тиха хвиля вечорів, / Останнім полум'ям зорі залита, / Мій корабель, у золоті омийтий, / Приб'є до*

Триполійських берегів; Розтанув день, як дим < ... >; < ... > кораблі драконокрилі / Наступний ранок лагідно гойдав / У водах тихої затоки; Коли у ритмі білої нестями / Гуде сп'янілий вир годин, / Невже поплинеш ти за кораблями, / Рокованими на загин?; Майбутні дні, мов виноградні грона, / До рук твоїх крізь дим, крізь чад і жар / Схиляють важко свій п'янкий тягар.

III. Метафори на позначення психологічного стану людини, передають складні душевні переосмислення. Просторова бінарність зумовлює суперечності внутрішніх відчуттів. З одного боку, буденність породжує депресію, пригніченість, тужливість: *В моїй душі роздмухують пожар / Осінні вихорі і бурі часті; І туга, що співала в снах, / Що зріла і росла роками, / Що племінилася в очах, / Уже доходячи нестями, / Враз вибухла, як грім; <...> відгомін бажань, / Немов труба, гремів у морі, / І шумом пінив чорну хлань, / І владно кликав у простори; Горить кохання жар. / Гуде у грудях ватра / Полум'яста.* З іншого, – поет закликає не відмовлятися від мрії про зміни, послуговуючись біблійними алегоріями із притчі про Лота: іти вперед, не шкодуючи про покинуте сіре життя, не озиратися назад, аби не стати *пам'ятником зради, факелом ганьби*. Пор.: *Не озирайсь, а то кільцями гада / Жажне тобі у вічі чумний дим, / І скам'янієш миттю соляним стовпом. / Зависочієш пам'ятником зради, / Довічним факелом своїй ганьбі, / На сміх нащадкові, на жах юрбі.*

IV. Метафори на позначення реалій довілля, що оточують людину в запланованій утечі від минулого в пошуках змін, пов'язані з морем як простором, який перешкоджає рухові. Для подорожі мандрівнику потрібні кораблі, аби подолати відстань; вітрила, щоб витримати вітри, буревії, шторми та шквали: *А вранці в гавані морській / Шумні вітрила напинає / Зі сходу вітер ходовий / І манить, манить у безкрає; Погожий вітер подувом шумким / Нап'яв розгорнені вітрила / І враз помчав; Вростали щогли в височінь <...>; <...> синій шлях / Вам пінили південні шквали, / Що вас у білих кораблях / Вітри пригод і / Шторми мчали!; І роздimalи шпарко груди / Вітри солоні, що гули в снастях; І млявих літ літеплу лінь / На попіл спалював Сіроко; І, мов дитя, на білих грудях хвиль / Тебе гойдають чорні буревії; Чи чуєш ти, як темна буря грає?*

І того, хто пройде всі випробування очікують килими доріг, розчахнуті брами, незнані зорі, очі коханої жінки, крила духу, спочинок: <...> зоритиме у млі, / Як сходять з вод не знані зорі; Червоний морок плив, що все огорне, / Що в ньому тільки блискали дві чорні / Зорі її незбагнених очей; <...> ростуть у духа крила; За лісом крізь лагідний лан / Дороги до міста лежать килимами, / І крізь золотистий туман / Чужинців вітають розчахнуті брами; В нестямі південних ночей, / У мороку цього рахманного раю / Здорожених морем гостей / Спочинок безчинний між квітів чекає.

Проаналізувавши поетичне мовлення митця, презентуємо таку граматичну типологію метафор:

I. За способом морфологічного вираження (прсті метафори).

II. За способом синтаксичного вираження (розгорнуті метафори).

I. За способом морфологічного вираження виявлено такі типи простих метафор:

1) субстантивні метафори, що являють собою словосполучення з іменником як стрижневим компонентом, сформовані за моделлю “іменник у називному відмінку + іменник у родовому відмінку”: *злото сліз, вітри пригод, поклик зваби, поклик жаги, вітрила снів, ритм нестями, прапор шаленства*;

2) субстантивні метафори, що являють собою словосполучення з іменником як стрижневим компонентом, сформовані за моделлю “іменник + прикметник”; “іменник + дієприкметник” (метафоричні епітети): *дзвінкі вітрила, радісні вітрила, шумні вітрила, незваний скарб, ходовий вітер, синій шлях, неприступний Байкал*;

3) комбінований тип субстантивних метафор, у якому спостережено поєднання перших двох типів “прикметник + іменник у називному відмінку + іменник в родовому відмінку”: *крицевий серця дух*;

4) комбінований тип субстантивних метафор, які сформовані поєднанням узгоджених і неузгоджених метафоричних епітетів: *небо з синього, дзвінкого шкла*.

II. За способом синтаксичного вираження розгорнутих метафор виявлено такі типи:

1) розгорнуті метафори – прості неускладнені речення: *Мої пісні – зими п'янючий дар; Стоять ліси в смарагдовій задумі; Гудуть вітри на висях гір;*

2) розгорнуті метафори – прості речення, ускладнені однорідними членами речення: *Суворі бурі західних морів їх десять день уже носили / Над хлянями затоплених сонців / Крізь ранки мляві і безсилі;*

3) метафоричні речення-звертання, поширені підрядними частинами: *О золото глибоких надр, / Що хвилями усе затопить! / О золото плескуче ватр, / Що захлинулась ним Європа!;*

4) розгорнуті метафори – багатоконпонентні складносурядні речення з однотипним структурами та засобами зв'язку предикативних частин: *Співає море в білім шумі, / І світають бризки синіх зір, / І молоком пливають у вирії хмари;*

5) розгорнуті метафори – багатоконпонентні складносурядні речення з різнотипним структурами та засобами зв'язку предикативних частин: *Лежить між нами простір океану, / Та день і ніч у честь твою дзвенить / І плеще в береги твої щомить / Моїх канцон урочиста осанна;*

6) розгорнуті метафори – багатоконпонентні безсполучникові складні речення: *Сновила світ йому пунцова мла, / Схрестились їхні погляди в двобой: / Рожевий-усміх, льотос і альое / І сонна тиша в серці / Зацвіла;*

7) розгорнуті метафори – багатоконпонентні складнопідрядні речення: *А щоб у дні спокою не загас / Той пал, яким доба його розквітла, / Він розкидав заграв тривожне світло;*

8) розгорнуті метафори – складні речення з різними видами зв'язку: *Сміються ранки голубі, / В поля пастух жене отари, / І сонце грає на трубі.*

Метафоричне мовлення Юрія Клена являє собою яскраво виражену концептологічну бінарність світосприйняття. Протиставлено два світи: звичайний та омріяний. Звичайний світ заповнено такими реаліями, як сумна буденність набридлої домівки (кімнати, ев яких немає чим дихати); брудні й прозаїчні міські краєвиди (таверни, гавані, порти, гори, що утворюють

кільце, з якого не можна вирватися); біблійні легендарні міста, покарані Богом (Содом, Гомора). Усе це зумовлює пригнічений депресивний психологічний стан людини (туга, прірви відчаю, пожар душі). Омріяний світ кличе до втечі, де можна спостерігати вигадані пейзажі; дивовижні міста і країни (архіпелаги островів в океані, Аргентина, Далекий Схід, Єгипет, Ізраїль, Мехіко, Північна Африка, Флоріда, Чіле, Японія тощо); море, океан; вітер, шторми; зорі та сузір'я (Андромеда, Молочний Шлях, Південний Хрест, Персей, Полярна Зоря). Такі реалії змінюють емоційне тло особистості. Людина усвідомлює, що майбутнє безмежне, як неосяжний океан, загадкові незвідані землі, нескінченний простір Всесвіту. І відмовлятися від прагнення змін не можна, оскільки тоді станеш факелом ганьби й пам'ятником зради. На такому шляху пошуків пересічна особистість уявляє себе моряком, конкістадором, завойовником на каравелах з високими щоглами, вітрилами, що долають складну путь. Тим, хто подолає випробування, чекають килими доріг, розчахнуті брами, незнані зорі, очі коханої жінки, крила духу, душевний спочинок.

Третім типологічним типом є власне текст як складна й багатшарова метафора, яку необхідно декодувати загалом. Метафора є одним із способів реалізації глибокого й неповторного авторського світобачення. Юрій Клен створює власний міф про втечу ліричного героя від пересічності буття. Поетичні коди його метафор потребують глибокого, всебічного й системного дослідження, лінгвокультурологічних коментарів, поєднання компонентного й комплексного текстового аналізу, залучення широкого тла загальнонаукових знань.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. За семантичним наповненням метафори поетичної збірки “Каравели. У слід конкістадорам” розподілено за такими класифікаційними ознаками: 1) метафори на позначення часового континууму; 2) метафори на позначення часового континууму; 3) метафори на позначення психологічного стану людини; 4) метафори на позначення реалій довкілля, що оточують людину.

Аналіз способів морфологічного вираження метафоричних конструкцій виявив такі домінантні типи простих метафор: субстантивні метафори, що являють собою словосполучення з іменником як стрижневим компонентом, сформовані за моделлю “іменник+ іменник”; субстантивні метафори, що являють собою словосполучення з іменником як стрижневим компонентом, сформовані за моделлю “іменник+прикметник”; “іменник+дієприкметник” (метафоричні епітети); комбіновані типи, що подані презентовані поєднанням перших двох різновидів, тобто узгоджених та неузгоджених метафоричних епітетів в одному конструкті.

Виокремлено типи метафор за способом синтаксичної організації висловлювання (розгорнуті метафори): метафори – прості поширені речення; метафори – прості ускладнені речення; метафори – складні речення (складносурядні, складнопідрядні, багатоконцентні, складні синтаксичні конструкції).

У подальшому потребують ретельного дослідження метафоричні перенесення, пов'язані з часовими характеристиками, визначення метафоричних функцій реальних персоналій у структурі тексту. Окрім того, необхідно спеціально вивчити переносні значення, передані високочастотними синтаксичними структурами з порівняннями різних способів морфологічного й синтаксичного вираження.

Література

1. Бутакова Л. О. Авторское сознание в поэзии и прозе : когнитивное моделирование : монография. Барнаул : АГУ, 2001. 283 с.
2. Кіс Т. Є. Еволюція художньої метафори : лінгвокультурний аспект : дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2001. 224 с.
3. Корінь С. М. Метафора та метаметафора в німецькомовному художньому дискурсі: когнітивний та прагматилістичний аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Харків, 2014. 23 с.
4. Кравець Л. Динаміка метафори в українській поезії ХХ ст. : монографія. Київ : ВЦ “Академія”, 2012. 416 с.
5. Олексенко В. П. Метафоричні конструкти Василя Стуса. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. Одеса, 2017. № 31. Т.1. С. 70–75.
6. Остапчук І. І. Тропеїзація англomовного масмедійного тексту : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Львів, 2016. 23 с.
7. Ортега-и-Гассет Х. Две великие метафоры. *Теория метафоры* : сб. науч. ст. / сост. Н. Д. Арутюнова. Москва : Прогресс, 1990. С. 68–81.

8. Приблуда Л. М. Структура та стилістичні функції художніх номінацій в українській художній прозі початку ХХІ століття : дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2018. 22 с.

9. Привалова И. В. Интеркультура и вербальный знак (лингвокогнитивные основы межкультурной коммуникации). Москва : Генезис, 2005. 472 с.

10. Телия В. Н. Метафоризация и ее роль в создании языковой картины мира. *Роль человеческого фактора в языке : язык и картина мира* / под. ред. Б. А. Серебrenникова. Москва : Наука, 1988. С. 173–204.

11. Тиха Л. Поетична метафора Василя Голобородька. *Волинь філологічна : текст і контекст*. Луцьк, 2014. Вип. 17. С. 289–296.

References

1. Butakova L. O. Avtorskoe soznanie v poezii i proze : kognitivnoe modelirovanie : monografiya. Barnaul : ATU, 2001. 283 s.

2. Kis T. Ye. Evoliutsiia khudozhnoi metafory : lnhvokulturnyi aspekt : dys. ... kand. filol. nauk. Kyiv, 2001. 224 s.

3. Korin S. M. Metafora ta metametafora v nimetskomovnomu khudozhnomu diskursi: kohnityvnyi ta prahmastylistychnyi aspekty : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk. Kharkiv, 2014. 23 s.

4. Kravets L. Dynamika metafory v ukrainskii poezii KhKh st. : monohrafiia. Kyiv : VTs “Akademiia”, 2012. 416 s.

5. Oleksenko V. P. Metaforychni konstrukty Vasylia Stusa. Naukovi visnyk *Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia : Filolohiia*. Odesa, 2017. N 31. T.1. S. 70–75.

6. Ostapchuk I. I. Tropy i tropeizatsiia anhlomovnoho masmediinoho tekstu : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk. Lviv, 2016. 23 s.

7. Ortega-i-Gasset H. Dve velikie metaforyi. *Teoriya metaforyi* : sb. nauch. st. / sost. N. D. Arutyunova. Moskva : Progress, 1990. S. 68–81.

8. Prybluda L. M. Struktura ta stylistychni funktsii khudozhnikh nominatsii v ukrainskii khudozhnii prozi pochatku ХХІ stolittia : dys. ... kand. filol. nauk. Kyiv, 2018. 22 s.

9. Privalova I. V. Interkultura i verbalnyi znak (lingvokognitivnyie osnovy mezhkulturnoy kommunikatsii). Moskva : Genезis, 2005. 472 s.

10. Teliya V. N. Metaforizatsiya i ee rol v sozdanii yazykovoy kartiny mira. *Rol chelovecheskogo faktora v yazyike : yazyk i kartina mira* / pod. red. B. A. Serebrennikova. Moskva : Nauka, 1988. S. 173–204.

11. Tykha L. Poetychna metafora Vasylia Holoborodka. *Volyn filolohichna : tekst i kontekst*. Lutsk, 2014. Vyp. 17. S. 289–296.

Стаття надійшла до редакції 29.08.2020 р.

Прийнята до друку 22.10.2020 р.